

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Gabriely Bašné a soudců Mgr. Ondřeje Hrabce a Mgr. Kateřiny Kozákové v právní věci

žalobkyně:

L. B., nar. X

bytem X

zastoupena Mgr. Miroslavem Němcem, advokátem
se sídlem Borská 13, Plzeň

proti

žalovanému:

Finanční arbitr, IČ 72546522,

se sídlem Legerova 1581/69, Praha 1

za účasti:

NN Životní pojišťovna N. V.

se sídlem Weena 505/Rotherdam, Nizozemské království

jednající v ČR prostřednictvím odštěpného závodu NN Životní
pojišťovna N. V., pobočka pro Českou republiku

se sídlem Nádražní 344/25, Praha 5

zastoupena Mgr. Evou Novákovou, advokátkou

se sídlem Ovocný trh 573/12, Praha 1

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 2. 2019, č. j. FA/SR/ZP/2068/2018-21,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného o námitkách ze dne 2. 2. 2019, č. j. FA/SR/ZP/2068/2018-21, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku ve výši 27 409 Kč, a to do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám zástupce žalobce Mgr. Miroslava Němce, advokáta.
- III. Osoba na řízení zúčastněná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Základ sporu, žalobou napadená správní rozhodnutí

1. Žalobkyně se podanou žalobou domáhala přezkoumání a zrušení v záhlaví uvedeného rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl o námitkách žalobkyně proti usnesení finančního arbitra ze dne 15. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/2068/2018-12, tak, že tyto zamítl a usnesení finančního arbitra dle § 16 odst. 2 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi ve znění rozhodném (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“) potvrdil (dále též „prvostupňové správní rozhodnutí“).
2. Prvostupňovým správním rozhodnutím bylo řízení dle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi zastaveno. V jeho odůvodnění bylo konstatováno, že žalobkyně se domáhala vydání bezdůvodného obohacení ve věci zaplaceného pojistného na pojistnou smlouvu investičního životního pojištění ING SMART č. 72109886 (dále též „pojistná smlouva“) v celkové výši 130 944 Kč a příslušenství ve výši zákonného úroku z prodlení ode dne uplynutí termínu stanoveného ve výzvě osobě na řízení zúčastněné do zaplacení. Prvostupňový správní orgán měl za to, že návrh na zahájení řízení neměl náležitosti stanovené v § 10 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, protože neobsahoval úplné a srozumitelné vylíčení rozhodných skutečností, a to:
 - a) popis průběhu předmluvní fáze pojistné smlouvy, zejména zda s ním zástupce osoby na řízení zúčastněné v předmluvní fázi prodiskutoval jeho finanční a životní situaci a jeho potřeby;
 - b) jaké předmluvní a smluvní dokumenty mu byly předloženy před podpisem pojistné smlouvy;
 - c) zda položil v rámci předmluvní fáze doplňující otázky k tomuto produktu a pokud ano, jaké a jak na ně zástupce osoby na řízení zúčastněné odpověděl;
 - d) důvody, které vedly žalobkyni k uzavření pojistné smlouvy;
 - e) jakým způsobem ji osoba na řízení zúčastněná informovala o pojistiteli, včetně obchodního jména, právní formy a adresy sídla pojistitele;
 - f) s jakým subjektem se žalobkyně domnívala, že uzavírá pojistnou smlouvu.
3. Prvostupňový správní orgán vysvětlil, že návrh na zahájení řízení taktéž kromě shora uvedených obsahových náležitostí neobsahoval ani v příloze předmětnou pojistnou smlouvu, když žalobkyně předložila toliko pojistku, rovněž tak absentovalo doložení písemného potvrzení o uzavření pojistné smlouvy, pojistné podmínky, přehled poplatků a

další podklady včetně výpisů o aktuálním stavu pojištění, informací pro zájemce o pojištění osob, modelových příkladů týkajících se výpočtu odkupného, záznamu o požadavcích a potřebách klienta a veškerou komunikaci žalobkyně s osobou na řízení zúčastněnou. Proto prvostupňový správní orgán vyzval žalobkyni písemnou výzvou ze dne 31. 7. 2018, č. j. FA/SR/ZP/2068/2018-3, k odstranění nedostatků návrhu. Žalobkyně sdělením ze dne 14. 8. 2018 předložila výpisy z účtu žalobkyně a výpis z účtu pojistné smlouvy s tím, že ostatní listiny nemá nyní k dispozici, aniž by vysvětlila z jakého důvodu. Jelikož žalobkyně poskytla prvostupňovému správnímu orgánu jen částečnou součinnost a navíc rozšířila petit návrhu na zahájení řízení, byla opětovně vyzvána písemnou výzvou ze dne 4. 9. 2018, č. j. FA/SR/ZP/938/2017-6 k odstranění dalších nedostatků návrhu, resp. k vysvětlení dalších okolností uzavření pojistné smlouvy. Žalobkyně na ni reagovala vyjádřením, které bylo zasláno prvostupňovému správnímu orgánu dne 11. 9. 2018, v němž mu odmítla poskytnout řádnou součinnost, protože požadované informace označila za irelevantní co do svého obsahu milně uvedené a účelové.

4. Prvostupňový správní orgán poukázal na to, že právní zástupce žalobkyně mu doručuje desítky obdobných šablonovitých podání (ve sporech jiných navrhovatelů), v nichž líčí skutkové okolnosti uzavření pojistných smluv jednotlivých navrhovatelů takřka totožně. Tímto svým jednáním zástupce žalobkyně snižuje věrohodnost předkládaných vyjádření, a proto prvostupňový správní orgán důvodně pochybuje o tom, zdali se jedná o skutečné vyličení skutkových okolností žalobkyní. Rovněž tak zástupce žalobkyně opakovaně odmítá poskytnout prvostupňovému správnímu orgánu součinnost, a to včetně předkládání důkazních prostředků s tím, že by měl prvostupňový správní orgán jednotlivé navrhovatele co nejméně zatěžovat a příslušné podklady si obstarat sám. Přestože žalobkyně neposkytla potřebnou součinnost, prvostupňový správní orgán nařídil dne 1. 11. 2018 podání ústního vysvětlení ve své kanceláři, jehož předmětem mělo být kromě vyjasnění předmětu řízení a okolností uzavření pojistné smlouvy i přezkoumání podmínek řízení, poučení žalobkyně o průběhu a zásadách řízení před finančním arbitrem a pokus o smírné řešení sporu. Prvostupňový správní orgán postupoval dle § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi, který jej opravňuje k tomu, aby si vyžadoval od účastníků řízení veškeré důkazy na podporu jejich tvrzení, a to včetně podání ústního vysvětlení. Prvostupňový správní orgán byl přesvědčen, že nařízení ústního vysvětlení v dané věci nebylo nedůvodné, když jeho účelem bylo vyjasnění, případně doplnění návrhu na zahájení řízení, možnost bezprostředně reagovat na účastníkem uváděné skutečnosti a v konečném důsledku i rychlejší a efektivnější projednání sporu. Prvostupňový správní orgán poukázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 20. 5. 2003, sp. zn. 32 Odo 119/2003, dle kterého ani nesprávné označení osoby nezpůsobuje neplatnost smlouvy, lze-li zjistit výkladem případně objasněním skutkových okolností uzavření smlouvy, kdo je jejím účastníkem. Jelikož se žalobkyně domáhala neplatnosti pojistné smlouvy mimo jiné z důvodu nedostatku právní subjekty pojistitele, postupoval tedy prvostupňový správní orgán při nařízení daného ústního vysvětlení ve světle i citovaného judikátu, jelikož bylo zapotřebí, aby předmětné informace byly postaveny na jisto. Obdobně poukázal na žalobkyní tvrzenou neplatnost pojistné smlouvy z důvodu nepřevzetí pojistného rizika, pojistného zájmu a účelu pojistné smlouvy, neboť opět v tomto případě není bez významu to, jaký přesně produkt žalobkyně poptávala atp. Rovněž tak prvostupňový správní orgán zamýšlel na ústním vysvětlení ověřit od žalobkyně, zdali mezi žalobkyní a jejím zástupcem nedošlo k postoupení práv a povinností z pojistné smlouvy, což by vylučovalo příslušnost prvostupňového správního orgánu k rozhodnutí sporu. Rovněž tak bylo zapotřebí nařídit ústní jednání i za účelem smírného řešení sporu, k čemuž je

prvostupňový správní orgán povinen dle § odst. 3 zákona o finančním arbitrovi. Žalobkyně však podáním ze dne 23. 10. 2018 odmítla poskytnout prvostupňovému správnímu orgánu požadovanou součinnost a odkázala toliko na zásadu písemnosti správního řízení, procesní ekonomie, absence dalších relevantních informací. Proto prvostupňový správní orgán zaslal žalobkyni opakovanou výzvu ze dne 1. 11. 2018, č. j. FA/SR/ZP/2068/2018-11, s náhradním termínem pro podání ústního vysvětlení dne 13. 11. 2018. Žalobkyně a ani její zástupce se však bez vysvětlení nařízeného ústního vysvětlení neúčastnili.

5. Prvostupňový správní orgán poté uzavřel, že jelikož žalobkyně v řízení opakovaně neposkytla prvostupňovému správnímu orgánu potřebnou součinnost, když na dvě výzvy k odstranění nedostatků podání nereagovala a následně se ani jednu z výzev k podání ústního vysvětlení bez omluvy nedostavila.
6. Žalobkyně s rozhodnutím prvostupňového správního orgánu nesouhlasila, podala proti němu námitky, které byly žalovaným žalobou napadeným rozhodnutím zamítnuty. Úvodem žalobou napadeného rozhodnutí žalovaný zopakoval, že žalobkyně se domáhala v tomto řízení vydání bezdůvodného obohacení z pojistné smlouvy z důvodu její neplatnosti, jelikož předmětem této smlouvy nebylo pojištění, na straně pojistitele jednal subjekt bez způsobilosti k právním úkonům, v pojistné smlouvě nebyl sjednán rozsah pojistného plnění a pojistná smlouva nestanovila způsob, jakým se žalobkyně má podílet na výnosech osoby na řízení zúčastněné. Žalovaný se ztotožnil s posouzením dané věci prvostupňovým správním orgánem, jelikož řízení bylo zastaveno s odkazem na jednoznačně vylíčený průběh řízení, identifikaci a popis jednotlivých úkonů v řízení včetně chybějících náležitostí návrhů, a splnění zákonných předpokladů pro zastavení řízení. Zdůraznil, že žalobkyni byly konkrétní nedostatky návrhu na zahájení řízení a termíny ústních vysvětlení oznámeny včas, přičemž prvostupňový správní orgán ji několikrát poučil o tom, jaký následek bude mít nesoučinnost žalobkyně. Žalovaný shodně s prvostupňovým správním orgánem konstatoval, že se žalobkyně nesnažila vytýkané nedostatky návrhu odstranit, a to ani v reakci na prvostupňové správní rozhodnutí. K povinnosti žalobkyně vylíčit rozhodné skutečnosti v návrhu na zahájení řízení odkázal na § 10 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi. Uvedl, že žalobkyně v návrhu na zahájení řízení namítala neplatnost pojistné smlouvy z několika různých důvodů, aby tak prvostupňový správní orgán mohl v řízení vyhovět žalobkyni a pojistnou smlouvu posoudit jako neplatnou musel by nejprve zjistit, zdali tvrzený nedostatek pojistné smlouvy nelze odstranit výkladem, případně objasněním skutkových okolností, za nichž byl právní úkon učiněn. Navíc zástupce žalobkyně nevysvětlil dostatečně, jaký produkt, s jakými vlastnostmi vůbec žalobkyně poptávala pojistnou smlouvou, když konkrétní spotřebitelé popsali některé významné skutečnosti jinak, než zástupce žalobkyně ve svých vzorových vyjádřeních. Žalovaný proto odmítl názor žalobkyně, že jí navrhované vady pojistné smlouvy vyplývají již z jejího textu, tudíž že není nutné zjišťovat další okolnosti uzavření této smlouvy. Rovněž tak nesouhlasil s argumentací žalobkyně, že v případech absolutní neplatnosti pojistných smluv nejsou relevantní zvláštnosti uzavření pojistných smluv u jednotlivých navrhovatelů. Žalovaný zopakoval, že žalobkyně v návrhu na zahájení řízení nevylicila okolnosti ohledně uzavření pojistné smlouvy, nedoložila ani předmětnou pojistnou smlouvu, písemná potvrzení o uzavření pojistné smlouvy, pojistné podmínky, pravidelné výpisy o stavu pojištění, přehled poplatků, informace pro zájemce o pojištění osob, modelové příklady týkající se vývoje pojištění a výpočtu odkupného, záznam o požadavcích a potřebách klienta a veškerou komunikaci mezi ní a osobou na řízení zúčastněnou. Přičemž na první žalobkyni zaslou výzvu ze dne 31. 7. 2018 prvostupňovému správnímu orgánu nebyla dodána žádná

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

požadovaná dokumentace k pojistné smlouvě s argumentací, že ji žalobkyně již nemá, aniž by však vysvětlila z jakého důvodu, dále toliko konstatovala, že z průběhu sjednávání pojistné smlouvy si nic dalšího nepamatuje. Naopak žalobkyně začala nově tvrdit, že se nedomáhá omylu ani náhrady škody a rozšířila petit o určení, že jednání o nákladech a poplatcích nebylo v pojistné smlouvě platně sjednáno. Ani rozšíření návrhu však žalobkyně neodůvodnila a ani nedoložila doklad, že by ve smyslu rozšíření návrhu vyzvala osobu na řízení zúčastněnou neúspěšně k nápravě, jak je vyžadováno § 10 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi. Jelikož prvostupňový správní orgán měl za to, že je zapotřebí si ověřit ještě další skutečnosti, vyzval žalobkyni písemnou výzvou ze dne 4. 9. 2018 k odstranění dalších nedostatků návrhů, resp. vysvětlení, čeho se žalobkyně v řízení domáhá. Žalobkyně na tuto výzvu reagovala sdělením, v němž se vyjádřila k otázkám prvostupňového správního orgánu, nicméně zpochybňovala i to, že požadavek na spoření je relevantní skutečností pro posouzení sporu (ačkoli to úzce souvisí s otázkou pojistného zájmu) a na otázky týkající se rozšíření návrhu uvedla, že jsou uvedeny mylně či účelově. Žalovaný tak dospěl ke shodnému závěru jako prvostupňový správní orgán, a to že žalobkyně v řízení neodstranila nedostatky návrhu na zahájení řízení, které bránily projednání sporu před prvostupňovým správním orgánem. Současně žalovaný zdůraznil, že finanční arbitr je mimosoudním orgánem povolaným k řešení spotřebitelských sporů na finančním trhu, který byl zřízen na základě požadavků práva Evropské unie, kdy základní zásadou řízení před finančním arbitrem je přivést strany sporu ke smíru.

7. Žalovaný se vyjádřil k námitce žalobkyně směřující proti důvodům, za kterých byla prvostupňovým správním orgánem zaslána výzva k uskutečnění ústního vysvětlení v dané věci. Předně žalovaný poukázal na § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi, jenž opravňuje prvostupňový správní orgán nařídít ústní vysvětlení v řízení. Výzvy k podání vysvětlení posoudil jako řádné, neboť obsahovaly konkrétně určený den a čas, kdy se měla žalobkyně dostavit do kanceláře prvostupňového správního orgánu, taktéž obsahovaly náležitá poučení. V této souvislosti žalovaný poukázal na § 24 zákona o finančním arbitrovi, jež opravňuje prvostupňový správní orgán z vlastního podnětu vyžadovat podání ústního vysvětlení.
8. Žalovaný k námitce žalobkyně, že prvostupňový správní orgán žalobkyni nedoložil nezbytnost podání ústního vysvětlení, uvedl, že prvostupňový správní orgán není povinen před podáním ústního vysvětlení jakkoli dokládat, že pro jeho konání existují z pohledu žalobkyně dostatečné důvody. Současně žalovaný poukázal na to, že žalobce svou nečinnost v námitkách nikterak nerozporuje a neodůvodňuje, naopak potvrzuje odmítnutí součinnosti při podání ústního vysvětlení s odkazem na zásady řízení před prvostupňovým správním orgánem. Žalovaný zásadně nesouhlasil s výtkou žalobkyně, že by prvostupňový správní orgán měl zjišťovat nepotřebné skutečnosti, jež následně v jiných řízeních ani nezohledňuje. Žalovaný upozornil na § 12 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, ve kterém jsou obsaženy základní zásady a principy činnosti finančního arbitra. Taktéž poukázal na § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi, § 141 odst. 4 správního řádu, dle nichž není finanční arbitr při svém rozhodování vázán návrhem, nýbrž má aktivně opatřovat důkazy a může zjišťovat další rozhodné skutečnosti nad rámec toho, co předložili účastníci řízení. Žalovaný posoudil postup prvostupňového správního orgánu v daném řízení jako řádný, neboť postupoval tak, aby spolehlivě zjistil skutkové okolnosti uzavření pojistné smlouvy, tudíž aby mohl spor mezi žalobkyní a osobou na řízení zúčastněnou spravedlivě rozhodnout. Vysvětlil, že pokud žalobkyně argumentuje tím, že prvostupňový správní orgán rozhodl v řízeních, která byla zahájena na základě obdobných návrhů, stejně a návrhy navrhovatelů zamítl, pak ale správní

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

orgán vyšel ze zajištění, že pojistné smlouvy lze vyložit, případně že jejich předmětem je pojištění, a proto uzavřel, že nejsou neplatné. Jelikož prvostupňový správní orgán v těchto řízeních nezjistil skutečnosti, které by ovlivnily závěr o platnosti pojistných smluv, nemohli se tak promítnout ani písemného odůvodnění nálezů. To však neznamená, že pokud by prvostupňový správní orgán v řízení zjistil v případě žalobkyně další relevantní skutečnosti, nerozhodl by v její věci jinak, když by se v takovém případě nejednalo o skutkově shodný případ. Žalovaný připomněl, že zástupce žalobkyně podal jejím jménem vzorový návrh na zahájení řízení, přičemž v řízení odmítl řádně reagovat na výzvy prvostupňového správního orgánu s odůvodněním, že si žalobkyně již nic nepamatuje (shodně jedná zástupce žalobkyně i v ostatních řízeních, ačkoliv prvostupňový správní orgán zjistil, že se tato tvrzení často nezakládají na pravdě), proto žalovaný považuje podání ústního vysvětlení v tomto případě za jediný možný prostředek, jakým lze spolehlivě zjistit rozhodné skutečnosti. Žalovaný vysvětlil, že při ústním vysvětlení může žalobkyně bezprostředně reagovat na tvrzené skutečnosti a v jiných řízeních si např. navrhovatele v průběhu ústních vysvětlení vždy vzpomněli na podrobnosti předmluvní fáze či dokonce výslovně popřeli tvrzení zástupce žalobkyně.

9. K výtce žalobkyně, že předmětem ústního vysvětlení nemohlo být smírné řešení sporu, když k němu nebyla přizvána osoba na řízení zúčastněná, žalovaný odkázal na to, že smír mezi stranami sporu lze dosáhnout i sdělením dosavadních skutkových zjištění a jejich předběžným právním posouzením, podle kterého by finanční arbitr návrh žalobkyně na základě dosud shromážděných podkladů zamítl nebo podle kterého by rozhodnutí nemuselo být ve prospěch žalobkyně. Nerozporoval, že správní řízení dle § 15 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád ve znění rozhodném (dále jen „správní řád“) je ovládáno zásadou písemnosti. Nicméně žalovaný nevěšel na argumentaci žalobkyně, že podání ústního vysvětlení je v řízení před finančním arbitrem na místě pouze tehdy, není-li možné věc vyřešit písemně. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně prvostupňovému správnímu orgánu v řízení opakovaně, vědomě a bez relevantního důvodu odepřela prostřednictvím svého zástupce součinnost, přičemž o následcích neposkytnutí součinnosti byla prvostupňovým správním orgánem v řízení řádně poučena. Prvostupňový správní orgán tak postupoval správně dle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi, když takovéto řízení zastavil. Žalovaný dodal, že je přesvědčen, že v dané věci bylo v silách žalobkyně poskytnout potřebnou součinnost s tím, že odmítání součinnosti ze strany zástupce žalobkyně představuje pouze snahu o přenesení odpovědnosti za prokázání tvrzení žalobkyně na finančního arbitra. Takovýto přístup však žalovaný odmítá s ohledem na rovnost účastníků řízení, neboť by nebylo spravedlivé, aby v důsledku nečinnosti žalobkyně a jejího zástupce prvostupňový správní orgán o to více zatěžoval osobu na řízení zúčastněnou.

II. Obsah žaloby, vyjádření žalovaného

10. Žalobce v podané žalobě namítal nedůvodnost požadavku na nařízení ústního jednání ze strany prvostupňového správního orgánu, neboť byl přesvědčen, že poskytl v řízení veškerou součinnost, když odpověděl na veškeré položené dotazy. Pokud si žalobkyně nevzpomíná na některé detaily uzavření pojistné smlouvy, nelze tyto skutečnosti označit za neposkytnutí či pouze částečné poskytnutí součinnosti. Taktéž za neposkytnutí součinnosti nelze označit skutečnost, že žalobkyně již nemá žádné další podklady a informace ke sporu, když veškeré podklady a informace již v řízení ze strany žalobkyně byly přeloženy.

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

Zdůraznila, že smluvní dokumenty, které prvostupňový správní orgán v dané věci požadoval, byla schopna doložit osoba na řízení zúčastněná, kterou k jejich předložení standardně prvostupňový správní orgán vyzývá. Žalobkyně byla přesvědčena, že svou argumentaci v řízení týkající se vad pojistné smlouvy řádně veškerými relevantními písemnými důkazy doložila a na dotazy prvostupňového správního orgánu k věci odpověděla. Návrh na zahájení řízení tak netrpí žádnou z vad dle § 10 zákona o finančním arbitrovi. Žalobkyně uzavřela, že prvostupňový správní orgán měl k dispozici veškerá potřebná tvrzení i relevantní důkazy, aby mohl ve věci meritorně rozhodnout. Nad to z průběhu řízení muselo být prvostupňovému správnímu orgánu zřejmé, že žalobkyně nemá žádné informace, jež by byla schopna ke sporu doplnit. Tudíž ani ústní vysvětlení nemohlo vést k získání dalších informací ke sporu.

11. Žalobkyně upozornila, že až ve druhé výzvě k podání ústního vysvětlení ze dne 1. 11. 2018 prvostupňový správní orgán uvedl, že předmětem ústního vysvětlení bude kromě bližšího vyjasnění okolnosti uzavření smlouvy i přezkoumání podmínek řízení, poučení žalobkyně a jejího zástupce a projednání možnosti smírného řešení sporu. Žalobkyně zopakovala, že již nedisponuje žádnými dalšími informacemi k předmětu sporu kromě těch, které již písemně před danou výzvou prvostupňovému správnímu orgánu sdělila. Žalobkyně připomněla, že vzhledem k důvodům neplatnosti pojistné smlouvy jsou témata ústního jednání nastavená prvostupňovým správním orgánem zcela irelevantní, jelikož důvodem neplatnosti jsou systémové vady pojistné smlouvy, na něž nemá vliv individuální způsob sjednání či její ukončení. Zopakovala, že prvostupňový správní orgán disponoval veškerými důkazními prostředky, které jí tvrzenou vadu pojistné smlouvy prokazují, tj. zejména pojistnou smlouvu samotnou.
12. Žalobkyně namítala, že finanční arbitr účelově ve výzvách k ústnímu jednání nastiňuje témata, o nichž dopředu ví, že odpovědi žalobkyně nebude již pro své rozhodnutí potřebovat. Uvedla, že prvostupňový správní orgán vydal ve věci skutkově stejných sporů s osobou na řízení zúčastněnou již několik nálezů, přičemž odůvodnění těchto nálezů je zcela totožné. Ve všech těchto řízeních byli navrhovatelé opakovaně vyzýváni k odpovědím na otázky, které finanční arbitr položil i žalobkyni v zaslaných výzvách. Ani v jednom z těchto sporů přitom prvostupňový správní orgán informace získané pro své právní závěry ve věci nevyužil.
13. Žalobkyně nesouhlasila s argumentací prvostupňového správního orgánu, že vyžadované informace potřeboval k přezkoumání podmínek řízení. Poukázala na to, že prvostupňový správní orgán měl posoudit podmínky řízení bezprostředně poté, co bylo řízení jejím návrhem zahájeno. Neučinil-li tak, jednal protiprávně. Žalobkyně upozornila, že svým zástupcem byla o průběhu a zásadách řízení dostatečně poučena, tudíž nebylo zapotřebí, aby ji poučoval prvostupňový správní orgán. Nad to uvedla, že pokud prvostupňový správní orgán tvrdil, že bylo zapotřebí přítomnosti žalobkyně na ústním jednání i s ohledem na možnost smírného řešení věci, pak by ale zajisté bylo vhodné, aby byla pozvána k danému jednání i osoba na řízení zúčastněná.
14. K výtkám žalovaného, že právní zástupce žalobkyně podává řadu šablonovitých návrhů na zahájení řízení, žalobkyně potvrdila, že její právní zástupce zastupoval řadu podobně postižených klientů osoby na řízení zúčastněné. Jelikož dotčené pojistné smlouvy vykazují totožné vady, právní zástupce oprávněně v návrzích na zahájení řízení argumentuje obdobným způsobem. Zdůraznila, že zásadně jsou namítány objektivní vady pojistných smluv, jež jsou zjevné při právním posouzení smluvní dokumentace, neboť absolutní

neplatnost vyplývá již z jejich neurčitých a nezákonných ujednání. Pochybnost o vylíčení skutkových okolností žalobkyní tudíž správním orgánům nemůže vzniknout. V této souvislosti žalobkyně poukázala na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2016, č. j. 2 Azs 76/2015-24.

15. Žalobkyně dále namítala, že důvody pro nařízení ústního vysvětlení prvostupňový správní orgán uvedl až ve svém rozhodnutí, v němž konstatoval, že jeho účelem mělo být vyjasnění, doplnění návrhu na zahájení řízení a možnost bezprostředně reagovat na žalobkyní uváděné skutečnosti. Žalobkyně však měla za to, že žádný z uvedených důvodů nesplňuje zákonné podmínky pro nařízení ústního jednání dle správního řádu, když prvostupňový správní orgán mohl veškeré úkony provést písemně. Zopakovala, že ani návrh na zahájení řízení neměl žádné nedostatky, které by bylo nutno odstraňovat při ústním jednání. Z návrhu totiž jednak jasně vyplývala tvrzení, čeho se jím žalobkyně domáhá a tato byla řádně doložena důkazy. Navíc žalobkyně odpověděla i na dodatečné dotazy prvostupňového správního orgánu.
16. Nesouhlasila ani s argumentací prvostupňového správního orgánu, že si při ústním vysvětlení potřeboval ověřit, zdali mezi žalobkyní a jejím právním zástupcem nedošlo k postoupení práv a povinností z pojistné smlouvy, a to za účelem zjištění příslušnosti finančního arbitra k rozhodnutí ve sporu. Zdůraznila, že prvostupňový správní orgán neměl žádný důvod zpochybňovat svou příslušnost. Nařizovat ústní jednání z tohoto důvodu, který nevyplývá z předmětu sporu, tak měla za rozporné se zákonem.
17. Nařízení ústního jednání v dané věci označila za rozporné se zásadou legality, písemnosti správního řízení dle § 6 odst. 2, § 15 odst. 1 správního řádu, neboť nepřiměřeně zatěžuje žalobce, když vyžaduje provedení důkazů, které nejsou pro rozhodnutí ve věci podstatné. Žalobkyni v důsledku tohoto nezákonného postupu pak vznikaly zbytečné náklady. Byla přesvědčena, že nařízení ústního jednání bez účasti osoby na řízení zúčastněné bylo zcela nedůvodné, ale rovněž tak v rozporu s právem na spravedlivý proces, což podpořila citací výňatku z rozhovoru s bývalým ministrem spravedlnosti Robertem Pelikánem pro server Aktualne.cz.
18. Žalobkyně vytkla prvostupňovému správnímu orgánu, že jeho postup v dané věci byl ve vztahu k žalobkyni ryze šikanózní. Měla za to, že prvostupňový správní orgán si byl vědom nedůvodnosti a nezákonnosti svého požadavku na nařízení ústního jednání, když jím toliko prodlužoval řízení a zejména trestal žalobkyni za to, že požaduje zákonem stanovený postup při rozhodování ve věci. V této souvislosti zdůraznil zřejmou averzi prvostupňového správního orgánu vůči právním zástupcům navrhovatelů, což se projevuje jeho zaujatým a nespravedlivým postupem v jednotlivých sporech, a to i ve vztahu k právnímu zástupci žalobkyně. Toto šikanózní jednání se projevuje zejména tak, že prvostupňový správní orgán zasílá opakované výzvy obsahující irrelevantní otázky, neustále bez dalšího přeposílá vyjádření pojišťoven (institucí) a navrhovatelů, nařizuje desítky zcela zbytečných ústních jednání bez účasti osoby na řízení zúčastněné, na nichž prvostupňový správní orgán pouze předloží k účastníkům k podpisu předpřipravené protokoly obsahující názory finančního arbitra, dotazuje se na otázky, které se neodráží v jeho rozhodovací praxi, nerespektuje právo navrhovatelů na právní ochranu, když nenechá hovořit jen právní zástupce. Dlouholetou neochotu prvostupňového správního orgánu vydávat ve věcech životního pojištění (meritorní) rozhodnutí demonstrovala žalobkyně odpovědí finančního arbitra ze dne 25. 9. 2017, z níž vyplývá, že ke dni 25. 9. 2017 bylo zahájeno před finančním arbitrem 2351 sporů, přičemž rozhodnuto jich bylo jen 38; z tohoto počtu rozhodnutých věcí bylo 12 návrhů

zamítnuto z důvodu procesní ekonomie a 26 návrhů bylo zamítnuto z důvodu nepřislušnosti finančního arbitra. Mezi jednání, jimiž prvostupňový správní orgán zneužívá svých procesních práv v řízení, žalobkyně vypočetla i útoky na právní zástupce navrhovatelů, a to včetně právního zástupce žalobkyně například ve vyjádření finančního arbitra ze dne 7. 9. 2018 zasílané Městskému soudu v Praze ke sp. zn. FA/SR/ZP/462/2017, v němž byl právní zástupce žalobkyně nepodloženě obviněn za zneužívání institutu finančního arbitra, porušování zásady poctivosti, dokonce z jakéhosi spiknutí advokátů, kteří postupují při zneužívání institutu finančního arbitra společně.

19. Žalobou napadenému rozhodnutí žalobkyně vytkla, že důvody, na jejichž základě bylo rozhodnuto o zastavení řízení, nedosahují judikaturou požadované intenzity, která by umožňovala řízení zastavit pro nesoučinnost žalobkyně. Současně svou argumentaci podpořila poukazem na jiné nálezy prvostupňového správního orgánu, v nichž vychází pouze z obsahu pojistných smluv a informací, které jsou obsaženy v obchodním rejstříku. Konkrétně poukázala na nálezy vydané pod č. j. FA/SR/ZP/576/2017-19, č. j. FA/SR/ZP/916/2017-21, č. j. FA/SR/ZP/607/2017-8, č. j. FA/SR/ZP/577/2017-21. Rovněž tak namítala, že prvostupňový správní orgán ani žalovaný se nevypořádali s touto námitkou.
20. Žalobkyně navrhla soudu, aby žalobou napadené rozhodnutí zrušil.
21. Žalovaný ve vyjádření k žalobě ze dne 5. 8. 2019 odmítl veškeré žalobou uplatněné námitky. Žalovaný nespороval tvrzení žalobkyně, že v obdobných případech vydal rozhodnutí s podobným odůvodněním, což je zcela v souladu se zásadou legitimního očekávání. Žalovaný upozornil na to, že osoba na řízení zúčastněná za několik desítek let vytvořila větší množství různých produktů, které se liší jak jejich povahou, tak identifikací osoby na řízení zúčastněné, což nelze v řízení přehlížet a paušalizovat všechny spory. Žalovaný nesouhlasil ani s námitkou žalobkyně, že k podání ústního vysvětlení je nutno přistoupit jen tehdy, nelze-li věc řešit písemně. Vysvětlil, že je například povinen z podání ústního vysvětlení pořídit protokol, který tvoří součást spisu vedeného v řízení, do kterého může kterákoliv ze stran sporu nahlédnout, seznámit se s obsahem před vydáním rozhodnutí. Zásadně nesouhlasil s výtkou žalobkyně, že neznala důvody, pro které byla vyzvána k podání ústního vysvětlení. Zdůraznil, že tyto důvody jí byly sděleny již výzvou ze dne 12. 10. 2018, v níž byla vyzvána k podání informací týkajících se okolností uzavření pojistné smlouvy. Takto byl žalobkyni sdělen hlavní důvod, pro který byla vyzvána k podání ústního vysvětlení. Připustil, že v opakované výzvě k podání ústního vysvětlení byla žalobkyně podrobněji vyrozuměna o předmětu podání ústního vysvětlení. Současně žalovaný popřel tvrzení žalobkyně, že ve věci postupuje zaujatě a nespravedlivě.
22. Žalovaný navrhl, aby soud nedůvodnou žalobu zamítl.

III. Podstatné skutečnosti vyplývající ze správního spisu, ústní jednání

23. Dne 24. 7. 2018 podala žalobkyně k prvostupňovému správnímu orgánu návrh na zahájení řízení, jímž se domáhala vydání bezdůvodného obohacení z důvodu neplatnosti pojistné smlouvy, a to ve výši 130 944 Kč s příslušenstvím. Žalobkyně v návrhu uvedla, že pojistnou smlouvu považuje za neplatnou z důvodu sjednání pojištění v rozporu s § 3 odst. 1 písm. f) zákona o pojišťovnictví. Poukázala na absenci základního pojmového znaku pojišťovací činnosti ve smlouvě, jenž tkví v přenesení a převzetí rizika. Vzhledem k (ne)poměru pojistné

částky a měsíčního pojistného; taktéž s přihlédnutím k dlouhodobosti produktu měla závazkový vztah sjednaný v pojistné smlouvě za zdánlivý, neboť osoba na řízení zúčastněná převzala pojistné riziko v míře naprosto nevýznamné. Předmětem pojistné smlouvy proto nemůže být pojištění a pojistná smlouva je rozporná se zákonem o pojišťovnictví, když sjednáním produktu investičního životního pojištění bez pojistné složky, došlo k porušení § 6 odst. 1 zákona o pojišťovnictví. Pojistná smlouva dále dle žalobkyně odporuje smyslu a účelu zákona č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, a byla uzavřena subjektem, který nemá způsobilost k právním úkonům. Upozornila, že pojistitelem byla společnost ING Životní pojišťovna NV., pobočka pro Českou republiku. Přičemž v obchodním rejstříku je zapsána jako odštěpní závod zahraniční právnické osoby NN Životní pojišťovna NV., pobočka pro Českou republiku, jejímž zakladatelem je osoba na řízení zúčastněná. Tedy pojistnou smlouvu uzavřela s žalobkyní pobočka jakožto pojistitel, což je nepřípustné dle § 4 odst. 1 zákona o pojišťovnictví. Nad to žalobkyně upozornila, že zakladatelem pobočky uvedeným v návrhu na uzavření smlouvy je rovněž vepsán tzv. non-subjekt, neboť žádná pojišťovna s obchodní firmou ING Životní pojišťovna N.V., se sídlem v Nizozemí neexistuje. Dále žalobkyně spatřovala neplatnost pojistné smlouvy pro nedostatek podstatných náležitostí, jelikož v ní nebyl dostatečně specifikován rozsah pojistného plnění dle § 2 zákona o pojistné smlouvě; pro nestanovení způsobu, jakým se oprávněná osoba podílí na výnosech pojistitele. Z pojistné smlouvy rovněž nevyplývá, co jsou počáteční a co akumulační podílové jednotky, a proto nelze dospět ani výkladem k tomu, jaký je rozsah pojistného plnění; ani ujednání o poplatku na pokrytí počátečních nákladů není dostatečně určité, když připouští další matematické operace. Žalobkyně k návrhu doložila přílohy, a to pojistnou smlouvu, návrh na uzavření smlouvy, všeobecné pojistné podmínky, přehled poplatků, výzvu adresované osobě na řízení zúčastněné k vydání bezdůvodného obohacení a vyjádření této osoby na řízení zúčastněné.

24. Dne 31. 7. 2018 prvostupňový správní orgán vydal oznámení o zahájení řízení pod č. j. FA/SR/ZP/2068/2018-3, jehož součástí byla výzva adresovaná žalobkyni k odstranění nedostatků návrhu dle § 10 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi. Výzvou byla žalobkyně vyzvána, aby úplně a srozumitelně vylicila rozhodné skutečnosti, tj. sdělila a doložila:

- A) popis průběhu předmluvní fáze pojistné smlouvy investičního životního pojištění, zejména zda s ní zástupce osoby na řízení zúčastněné v předmluvní fázi prodiskutoval jeho finanční a životní situaci a jeho potřeby;
- B) jaké předmluvní a smluvní dokumenty jí byly předloženy před podpisem pojistné smlouvy;
- C) zdali položila v rámci předmluvní fáze doplňující otázky k tomuto produktu a pokud ano, jaké a jak na ně zástupce osoby na řízení zúčastněné odpověděl;
- D) důvody, které vedly žalobkyni k uzavření pojistné smlouvy;
- E) jakým způsobem ji osoba na řízení zúčastněná, resp. zástupce, informovala o pojistiteli, včetně obchodního jména, právní formy a adresy sídla pojistitele,
- F) s jakým subjektem se žalobkyně domnívala, že uzavírá pojistnou smlouvu.

Dále byla žalobkyně vyzvána, aby doložila důkazní prostředky, jež dosud nepředložila, případně aby sdělila, proč je nemá k dispozici, a to:

- a) pojistnou smlouvu;

- b) písemné potvrzení o uzavření pojistné smlouvy;
- c) pojistné podmínky (všeobecné, zvláštní, speciální);
- d) přehled poplatků;
- e) výpisy o aktuálním stavu pojištění;
- f) informace pro zájemce o pojištění osob;
- g) modelové příklady týkající se výpočtu odkupného;
- h) záznam o požadavcích a potřebách klienta;
- i) veškerou komunikaci žalobkyně s osobou na řízení zúčastněnou (listinnou i elektronickou).

Prvostupňový správní orgán žalobkyni zároveň poučil tak, že pokud neposkytne dostatečnou součinnost v dané věci, zejména nepředloží požadované vyjádření či podklady, bez nichž nelze v řízení pokračovat a nesdělí, že podklady nemá, a neuvede důvod, prvostupňový správní orgán pak řízení dle § 14 odst. 1 písm. v) zákona o finančním arbitrovi zastaví.

25. Žalobkyně na (v pořadí první) výzvu odpověděla podáním ze dne 14. 8. 2018, v němž uvedla, že podstatou jejího návrhu je posouzení (ne)platnost pojistné smlouvy či její části z důvodů obsažených v návrhu na zahájení řízení. Proto v návrhu na zahájení řízení označila jediné relevantní důkazní prostředky, a to pojistnou smlouvu, všeobecné pojistné podmínky a doplňkové pojistné podmínky. K dotazu, jak byla žalobkyně informována ze strany osoby na řízení zúčastněné o pojistiteli, uvedla, že s ohledem na delší časovou prodlevu si průběh předmluvní fáze nepamatuje. K dotazu prvostupňového správního orgánu, s jakým subjektem se žalobkyně domnívala, že uzavírá pojistnou smlouvu, sdělila, že pojistnou smlouvu uzavřela s vědomím, že ji uzavírá s českým subjektem. Jakožto průměrná spotřebitelka neměla pochyby o tom, že uzavřela smlouvu s českým subjektem, a to též díky českému názvu pobočky uvedenému v pojistné smlouvě. Navíc veškerá komunikace při uzavírání pojistné smlouvy pobíhala v českém jazyce. Pojistné bylo hrazeno na účet vedený v České republice. Pojišťovací zprostředkovatel žalobkyni při sjednávání pojistné smlouvy na skutečnost, že pojišťovnou je ve skutečnosti jiný ve smlouvě neuvedený subjekt, neupozornil.
26. Na to prvostupňový správní orgán zaslal žalobkyni (v pořadí druhou) výzvu k odstranění nedostatků návrhů ze dne 4. 9. 2018, v níž uvedl, že dle § 10 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi žalobkyni opakovaně vyzývá k odstranění nedostatků návrhu na zahájení řízení, tj. aby sdělila a doložila důvody, které jí vedly k uzavření pojistné smlouvy životního pojištění. Konkrétně byla žalobkyně vyzvána k tomu, aby:
- a) sdělila, zda rozšířila svůj návrh na zahájení řízení před finančním arbitrem a požaduje určení neplatnosti pojistné smlouvy co nákladů a poplatků;
 - b) v případě, že požaduje určení částečné neplatnosti pojistné smlouvy v rozsahu předchozího bodu této výzvy, nechť specifikuje konkrétní ustanovení pojistné smlouvy, která považuje za neplatná a z jakého důvodu, předloží doklad o tom, že osobu na řízení zúčastněnou neúspěšně vyzvala k nápravě, tedy že ji vyzvala k tomu, o čem chce, aby rozhodoval prvostupňový správní orgán, a rovněž aby prokázala právní zájem na určení této neplatnosti;

- c) specifikovala a doložila částku celkem zaplaceného pojistného na pojistnou smlouvu (běžného i mimořádného, včetně sdělení, kolik dosud žalobkyně uhradila na hlavní pojištění a kolik na připojištění), a pokud obdržela v souvislosti s pojistnou smlouvou nějaké plnění, specifikaci tohoto plnění včetně jeho výše;
- d) doložila důkazní prostředky či důkazy, které dosud nedoložila, případně aby sdělila, proč je nemá k dispozici:
 - A) pojistnou smlouvu;
 - B) písemná potvrzení o uzavření pojistné smlouvy;
 - C) pojistné podmínky (všeobecné, zvláštní, speciální);
 - D) přehled poplatků;
 - E) výpisy o aktuálním stavu pojištění;
 - F) informace pro zájemce o pojištění osob;
 - G) modelové příklady týkající se výpočtu odkupného;
 - H) záznam o požadavcích a potřebách klienta;
 - I) veškerou komunikaci s osobou na řízení zúčastněnou.

Součástí výzvy bylo poučení o tom, že pokud žalobkyně vady návrhu neodstraní, neposkytne tím prvostupňovému správnímu orgánu potřebnou součinnost a řízení tak může být dle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi zastaveno.

- 27. Žalobkyně na v pořadí druhou výzvu reagovala vyjádřením ze dne 11. 9. 2018, v němž sdělila, že nerozumí otázkám prvostupňového správního orgánu pod body a) a b), když tyto otázky jsou zcela irelevantní, neboť žalobkyně podala návrh na zahájení řízení a reagovala na výzvu k doplnění návrhu na zahájení řízení. Částku, kterou žalobkyně uhradila na pojistném do 27. 7. 2017, již předložila prvostupňovému správnímu orgánu. Platby do září 2018 byly vyžádány od žalobkyně a budou dodány hned poté, co je žalobkyně doloží. Zdůraznila, že již předložila prvostupňovému správnímu orgánu vše, co měla k dispozici, nic dalšího již nemá, proto navrhla, aby se finanční arbitr obrátil na osobu na řízení zúčastněnou.
- 28. Následně žalobkyně zaslala prvostupňovému správnímu orgánu vyjádření ze dne 25. 9. 2018, k němuž v příloze doložila jím požadované platby za měsíce červenec až prosinec roku 2017, leden až srpen roku 2018.
- 29. Prvostupňový správní orgán poté vyzval žalobkyni podáním ze dne 12. 10. 2018 k ústnímu vysvětlení dle § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi ve věci týkající se okolností uzavření pojistné smlouvy s poučením, že její přítomnost je dle § 59 správního řádu nutná, a že pokud se bez náležité omluvy či bez dostatečných důvodů na předvolání nedostaví, neposkytne tím potřebnou součinnost lze řízení ve věci zastavit.
- 30. Žalobkyně na výzvu k podání ústního vysvětlení reagovala podáním ze dne 23. 10. 2018, v němž sdělila, že se nebude účastnit ústního podání vysvětlení, jelikož je přesvědčena, že prvostupňovému správnímu orgánu předložila veškeré potřebné dokumenty a informace, které měla k dispozici, konání ústního vysvětlení považuje za nevhodné a tudíž v rozporu se zásadou procesní ekonomie.

31. Na to prvostupňový správní orgán vyzval žalobkyni opakovanou výzvou k podání ústního vysvětlení podáním ze dne 1. 11. 2018 s tím, že předmětem ústního vysvětlení bude kromě bližšího vyjasnění okolností uzavření pojistné smlouvy (tedy nejen odstranění dříve vytýkaných nedostatků návrhu, nýbrž i veškerých nesrovnalostí v dosavadních vyjádřeních zástupce žalobkyně včetně řádného vysvětlení toho, proč nedisponuje další dokumentací) i přezkoumání podmínek řízení, poučení žalobkyně a jejího zástupce o průběhu a zásadách řízení před finančním arbitrem a projednání možnosti smírného řešení sporu. Rovněž zde byla žalobkyně poučena o nutnosti dostavit se osobně na nařízené jednání a poskytnout tak potřebnou součinnost v řízení, neboť pokud tak neučiní, lze řízení zastavit dle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi.
32. Na ústním jednání ve věci dne 12. 4. 2023 právní zástupce žalobce odkázal na žalobní tvrzení s tím, že v řízení před finančním arbitrem jasně žalobce deklaroval, že již další požadované důkazy nemá k dispozici, proto finančního arbitra požádal o to, nechť si je vyžádá od osoby na řízení zúčastněné, což finanční arbitr neučinil.
33. Žalovaný na ústním jednání setrval na svém procesním stanovisku a podrobně odůvodnil, proč potřeboval od žalobce poskytnout potřebnou součinnost, zejména akcentoval skutečnost, že osobou oprávněnou z plnění z pojistné smlouvy nebyla žalobkyně, neboť tato nebyla pojistníkem.
34. Na to právní zástupce žalobkyně reagoval tak, že o nedostatku aktivní legitimace žalobkyně nebyla ve výzvách finančního arbitra ve správním řízení žádná zmínka.
35. Žalovaný rovněž vytkl vzájemnou rozpornost judikatury Nejvyššího správního soudu, když rozhodnutí vydaná pod sp. zn. 2 Afs 130/2021 a sp. zn. 2 Afs 145/2020 měl za protikladná vůči rozhodnutí pod sp. zn. 6 Afs 337/2021 a sp. zn. 7 Afs 173/2021.
36. Soud na ústním jednání zamítl pro nadbytečnost žalobkyní v žalobě navržené důkazy, neboť zjištěný skutkový stav věci má za řádně prokazaný ze správního spisu; když ani mezi účastníky nebyl v dané věci sporným skutkový stav věci, nýbrž jeho právní posouzení, a to konkrétně otázka posouzení vyvinutí dostatečné/potřebné součinnosti žalobkyně v rámci správního řízení.

IV. Posouzení žaloby

37. Městský soud přezkoumal napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a to dle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů, přičemž vycházel dle § 75 odst. 2 s. ř. s. ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době vydání napadeného rozhodnutí.
38. Žaloba je důvodná.
39. Soud při posuzování věci vyšel z následující právní úpravy:
40. Podle § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi *finanční arbitr není vázán návrhem a aktivně opatřuje důkazy. Při svém rozhodování vychází arbitr ze skutkového stavu věci a volně hodnotí důkazy.*
41. Podle § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi *v průběhu řízení je arbitr oprávněn vyžadovat od účastníků řízení předložení veškerých důkazů na podporu jejich tvrzení, a to včetně podání ústního vysvětlení.*

42. Podle § 14 odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi *arbitr řízení zastaví usnesením též, jestliže navrhovatel neodstranil přes výzvu arbitra nedostatky návrhu nebo neposkytl přes výzvu arbitra potřebnou součinnost; o tom musí být navrhovatel arbitrem poučen.*
43. Před posouzením věci samé soud připomíná, že předmětem řízení před finančním arbitrem je rozhodování sporů vyplývajících ze soukromoprávních vztahů, kde proti sobě vystupují dvě strany a správní orgán je povolán k tomu, aby (namísto soudu) rozhodl jejich spor jako nezávislá a nestranná instituce (viz § 1 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, dle něhož je arbitrovi svěřena působnost spočívající v rozhodování taxativně stanoveného okruhu sporů vyplývajících ze soukromoprávních vztahů, tedy autoritativní rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob).
44. Soudní judikatura se ustálila na názoru, že věcné rozhodnutí finančního arbitra – nález podle § 15 zákona – lze přezkoumat dle části páté zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2012, sp. zn. 25 Cdo 4744/2010, též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 4. 2007, sp. zn. 2 Afs 176/2006, uveřejněný pod č. 1258/2007 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu).
45. Zásadní žalobní námitkou v dané věci byla námitka nezákonnosti žalobou napadeného rozhodnutí - usnesení o zastavení řízení vydaného pro neposkytnutí dostatečné součinnosti ze strany žalobkyně. Žalobkyně byla totiž přesvědčena, že poskytla prvostupňovému správnímu orgánu veškerou potřebnou součinnost, návrh na zahájení řízení nevykazoval žádné vady, veškeré doklady, které měla žalobkyně k dispozici, doložila, nebyl tak v řízení důvod trvat na konání ústních vysvětlení, když ve věci bylo lze meritorně rozhodnout.
46. Soudní judikatura taktéž již vyložila, že pokud je věc před správním orgánem skončena bez věcného projednání, lze takový postup správního orgánu přezkoumat pouze ve správním soudnictví. Zvláštní senát pro řešení kompetenčních sporů podle zákona č. 131/2002 Sb. ve svém usnesení ze dne 20. 9. 2007, č. j. Konf 22/2006-8, k tomu vyložil, že „posoudit zákonnost odmítnutí správní jurisdikce přísluší vždy správnímu soudu; i v případě, kdy se správní orgán odmítl zabývat věcí vyplývajících ze soukromoprávních vztahů [zde: rozhodnutí, kterým katastrální úřad zastavil řízení pro neodstranění nedostatků návrhu (§ 5 odst. 5 zákona č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem)]. Pravomoc soudu v občanském soudním řízení bude založena až tehdy, kdy správní orgán rozhodne věcně o sporu nebo o jiné právní věci vyplývajících ze soukromoprávních vztahů.“ Právě tato situace v projednávané věci nastala – řízení bylo zastaveno, aniž finanční arbitr o ní věcně rozhodl. Přezkum napadeného rozhodnutí, potažmo usnesení náleží tedy správnímu soudnictví.
47. Co se týče charakteru řízení – zejména průběhu dokazování - před finančním arbitrem, soud odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu, zejména na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2022, č. j. 2 Afs 145/2020 – 28, a ze dne 30. 12. 2022, č. j. 2 Afs 130/2021 – 62, kdy v posledně uvedeném rozsudku Nejvyšší správní soud v bodech [22] až [31] konstatoval, že: „[ř]ízení před žalovaným odpovídá spornému řízení podle § 141 správního řádu, ovšem s určitými modifikacemi. ... Odlišně oproti § 141 správního řádu je v zákoně o finančním arbitrovi upraveno právě dokazování. Dokazování ve sporném řízení správním ovládá dispoziční zásada. Správní orgán tak primárně vychází z těch důkazů, které byly účastníky navrženy. Pokud však důkazy nepostačují ke zjištění stavu věci v souladu s požadavky materiální pravdy, může provést i důkazy jiné (§ 141 odst. 4 správního řádu). Tím dochází k modifikaci zásady materiální pravdy, má-li správní orgán především vycházet z důkazů předloženými účastníky řízení. Oproti tomu v dokazování před žalovaným je důkazní břemeno

navrhovatele omezeno aktivní rolí žalovaného pro obstarávání důkazů (srov. § 12 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi). ... Tedy § 141 odst. 6 ve světle § 6 odst. 2 správního řádu naznačuje, že ve sporném řízení nemá být účastník zásadně nucen k osobní účasti na řízení a k osobnímu podávání vyjádření, ledaže zákon stanoví jinak. Zákon o finančním arbitrovi jako lex specialis stanoví, že je žalovaný oprávněn v průběhu řízení vyžadovat od účastníků řízení podání ústního vysvětlení (§ 12 odst. 5). Výslech účastníka může za určitých okolností sloužit jako podpůrný prostředek k odstranění nedostatků v dokazování či v tvrzeních účastníků. ... Obecně vzato však nelze účastníky řízení před finančním arbitrem „disciplinovat“ nucením k osobní účasti na řízení, nechtějí-li se jej účastnit. I přes speciální úpravu zákona o finančním arbitrovi, podle níž má žalovaný aktivní roli při zjišťování rozhodných skutečností, má žalovaný v první řadě uvážít, zda k rozhodnutí věci v souladu s § 3 správního řádu nepostačí vycházet z písemných podkladů či z jiných důkazů než výslechu účastníka. Výsledku takové úvahy pak musí odpovídat jeho další postup v řízení.“

48. Ohledně naplnění znaku „potřebné“ součinnosti městský soud dále odkazuje na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ze dne 30. 11. 2021, č. j. 7 Afs 173/2021-49, ve kterém NSS uvedl, že „*potřebnou součinností je toliko taková součinnost, která je potřebná (nezbytná) pro rozhodnutí ve věci žalobcova návrhu. Zároveň nelze zpochybnit oprávnění stěžovatele [finančního arbitra, pozn. městského soudu] vyžadovat od účastníků řízení podání ústního vysvětlení (k tomu ho výslovně opravňuje přímo § 12 odst. 5 zákona o finančním arbitrovi). Je přitom plně na stěžovateli, aby si vyhodnotil, zda je takové podání vysvětlení potřebné a účelné. Pokud však účastník řízení (v daném případě žalobce) ústní vysvětlení nepodá a součinnost tak neposkytne, je finanční arbitr řízení o jeho návrhu oprávněn zastavit toliko tehdy, pokud mu takové neposkytnutí součinnosti brání ve věci rozhodnout. Důvody takového postupu je pak povinen uvést do usnesení o zastavení řízení, event. do rozhodnutí o námitkách proti zastavení řízení. V daném případě tedy mělo být z usnesení o zastavení řízení, event. z rozhodnutí o námitkách zřejmé, jakou součinnost žalobce neposkytl a z jakého důvodu se jednalo o součinnost potřebnou (takovou, bez jejíhož poskytnutí nelze ve věci rozhodnout).*“
49. V dané věci nebylo sporu o tom, že žalobkyně byla opakovaně – ve výzvách ze dne 31. 7. 2018, ze dne 4. 9. 2018, ze dne 12. 10. 2018, a ze dne 1. 11. 2018 – řádně poučena o možnosti zastavení řízení, pokud neposkytne přes výzvu prvostupňového správního orgánu potřebnou součinnost dle § 14 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi; tato první podmínka byla splněna. Sporným však mezi účastníky je splnění podmínky poskytnutí potřebné součinnosti žalobkyně prvostupňovému správnímu orgánu. Ve shora citovaných rozsudcích Nejvyššího správního soudu byl pojem „*potřebná*“ součinnost definován tak, že se jím rozumí taková součinnost, která je nezbytná k tomu, aby finanční arbitr mohl ve věci meritorně rozhodnout v souladu s § 12 odst. 1 a 3 zákona o finančním arbitrovi; na druhou stranu pak důvodem pro zastavení řízení *a contrario* nemůže být taková nesoučinnost, která sama o sobě nebrání meritornímu posouzení návrhu na zahájení řízení, třeba i takovému, že tento bude shledán nedůvodným pro neprokázání rozhodných skutečností.
50. Dále se tedy soud zaměří na posouzení zákonem stanovené podmínky, a to zdali žalobkyně poskytla prvostupňovému správnímu orgánu dostatečnou součinnost, tj. součinnost nezbytnou pro vydání meritorního rozhodnutí o návrhu žalobkyně na zahájení řízení ze dne 24. 7. 2018.
51. Soud konstatuje, že návrh na zahájení řízení ze dne 24. 7. 2018 na vydání bezdůvodného obohacení s příslušenstvím je postaven na zcela jednoznačném a určitém tvrzení žalobkyně spočívajícím v neplatnosti pojistné smlouvy. Žalobkyně v něm podrobným a srozumitelným

způsobem specifikovala, v čem konkrétně neplatnost pojistné smlouvy spatřuje, a to např. v absenci pojmového znaku pojišťovací činnosti v pojistné smlouvě (přenesení a převzetí rizika); ve zdánlivosti závazkového vztahu v pojistné smlouvě; uzavření pojistné smlouvy s osobou bez právní subjektivity a tzv. „non-subjektem“; v nedostatku podstatných obsahových náležitostí pojistné smlouvy, která neobsahuje dostatečně konkrétně vymezený rozsah pojistného plnění ani způsob, jakým se oprávněná osoba podílí na výnosech pojistitele; nevyplývá z ní, co jsou to počáteční a akumulární podílové jednotky; za neurčitá žalobkyně měla i smluvní ujednání o poplatku na pokrytí počátečních nákladů. K návrhu na zahájení řízení žalobkyně doložila přílohy, a to pojistku, návrh na uzavření smlouvy, všeobecné pojistné podmínky, přehled poplatků, výzvu adresované osobě na řízení zúčastněné k vydání bezdůvodného obohacení a vyjádření této osoby na řízení zúčastněné.

52. Dle názoru soudu žalobkyní podaný návrh na zahájení řízení vykazuje veškeré obligatorně stanovené náležitosti dle § 10 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, když kromě formálních náležitostí (označení účastníků, datum a podpis žalobkyně, resp. jejího právního zástupce dle § 10 odst. 1 písm. a), h) zákona o finančním arbitrovi) splňuje i obsahové náležitosti (úplné a srozumitelné vyličení rozhodných skutečností, tj. popis jednotlivých důvodů označených jako námitky proti smlouvě v části C návrhu, v nichž žalobkyně spatřuje neplatnost pojistné smlouvy; taktéž je v návrhu uvedeno, čeho se jím žalobkyně domáhá, tj. vydání konkrétně vypočteného bezdůvodného obohacení s příslušenstvím; součástí návrhu je i prohlášení, že žalobkyně nepodala v téže věci žalobu k soudu či rozhodčímu soudu nebo rozhodci a že neuzavřela s institucí dohodu o mimosmluvním vyrovnání a si vědoma závaznosti nálezu, vše v části I. návrhu na zahájení řízení dle § 10 odst. 1 písm. c), e), f) zákona o finančním arbitrovi); taktéž byly k návrhu doloženy zákonem vyžadované přílohy, a to doklad o tom, instituce byla neúspěšně vyzvána k nápravě, důkazní prostředky jako pojistka, přehled poplatků, návrh na uzavření smlouvy, všeobecné pojistné podmínky, výzva instituci k vydání bezdůvodného obohacení a její vyjádření a plná moc právního zástupce žalobkyně dle § 10 odst. 1 písm. b), d), g) zákona o finančním arbitrovi).
53. Prvostupňový správní orgán však žalobkyni výzvou ze dne 31. 7. 2018 vyzval k odstranění nedostatků návrhu na zahájení řízení, když požadoval doplnění jednak rozhodných skutečností o průběhu předmluvní fáze pojistné smlouvy s doložením veškerých dotčených dokumentů, a rovněž tak o údaje týkající se subjektu, s nímž pojistnou smlouvu uzavřela; dále byla vyzvána k předložení dalších dokumentů k pojistné smlouvě, příp. o sdělení, proč je nemůže předložit. Žalobkyně v odpovědi ze dne 14. 8. 2018 bezesbýtku na výzvu reagovala, když zopakovala, že klíčovou otázkou v dané věci je právní posouzení (ne)platnosti pojistné smlouvy; vysvětlila, že si s ohledem na časový odstup na průběh předmluvní fáze nepamatuje; a že byla přesvědčena o tom, že pojistnou smlouvu uzavírá s českým subjektem, což logicky vysvětlila poukazem na český název instituce, vzájemné komunikace vedené v českém jazyce, a úhradu pojistného na účet vedený České republice. Taktéž žalobkyně sdělila, že další požadované dokumenty k pojistné smlouvě nemá k dispozici a požádala proto prvostupňový správní orgán, aby si tyto vyžádal o od osoby na řízení zúčastněné.
54. Prvostupňovému správnímu orgánu shora uvedené vyjádření žalobkyně nepostačovalo, a proto jí opakovaně vyzval výzvou ze dne 4. 9. 2018 k vysvětlení, zdali rozšířila návrh na zahájení řízení a pokud požaduje i částečné určení neplatnosti pojistné smlouvy, nechť toto náležitě specifikuje. Na tento požadavek žalobkyně reagovala vyjádřením ze dne 11. 9. 2018 s tím, že shora uvedenému nerozumí, když i nadále setrvává na požadavcích uvedených ve

svém návrhu na zahájení řízení. Soud má za to, že z této reakce žalobkyně je zcela zřejmé, že v řízení neučinila žádnou změnu ohledně předmětu řízení uplatněného v návrhu na zahájení řízení (dle názoru soudu k žádné změně požadavku žalobkyně nedošlo ani podáním ze dne 14. 8. 2018). Prvostupňový správní orgán pak v pořadí v druhé výzvě po žalobkyni požadoval dodání všech jím vypočtených dokladů, případně vysvětlení, proč nebyly předloženy. Žalobkyně k tomuto uvedla, že veškeré dokumenty, které měla k pojistné smlouvě k dispozici, již z její strany byly předloženy, toliko platby pojistného v roce 2018 budou ještě dodány. Soud upozorňuje, že prvostupňový správní orgán v dané věci opakovaně po žalobkyni vyžadoval doložení pojistné smlouvy, všeobecných pojistných podmínek a komunikaci s institucí. Žalobkyně přitom jasným způsobem prvostupňovému správnímu orgánu sdělila, že žádné jiné dokumenty ve věci již nemá k dispozici a nechť se prvostupňový správní orgán s žádostí o jejich dodání obrátí na instituci, tj. na osobu na řízení zúčastněnou. Soud i v tomto případě posoudil odpovědi žalobkyně na v pořadí druhou výzvu jako logické a vyčerpávající. Pokud žalobkyně již další dokumenty k pojistné smlouvě nemá, byl její návrh na jejich obstarání dotazem mířeným k instituci/osobě na řízení zúčastněné přiléhavým. Soud ze správního spisu ověřil, že prvostupňový správní orgán žádný takovýto požadavek ve vztahu k instituci/osobě na řízení zúčastněné neučinil a nikterak se nepokusil potřebné dokumenty získat od druhého účastníka řízení.

55. Přesto prvostupňový správní orgán bez jakéhokoliv bližšího zdůvodnění vyzval žalobkyni podáním ze dne 12. 10. 2018 k poskytnutí ústního vysvětlení opět k okolnostem uzavření pojistné smlouvy, tedy toliko v obecné rovině požadoval (již jednou žádané) informace vztahující se k tzv. předsmluvní fázi řízení, byť žalobkyně již v podání ze dne 14. 8. 2018 ke stejné otázce konstatovala, že si s ohledem na značný časový odstup na tuto fázi řízení nepamatuje, což zopakovala i ve vyjádření ze dne 23. 10. 2018. Soudu se tak ve světle předchozí jasné odpovědi žalobkyně, v níž vyložila, že nemůže prvostupňovému správnímu orgánu podat doplňující informace o předsmluvní fázi řízení, když si na ně s ohledem na plynutí času nevzpomíná, jeví tento požadavek jako nelogický.
56. Nicméně prvostupňový správní orgán vydal žalobkyni další výzvu ze dne 1. 11. 2018 k poskytnutí jejího ústního vysvětlení ve věci, a to opět k okolnostem týkajícím se uzavření pojistné smlouvy. Požadavek na doplnění informací o předsmluvní fázi řízení byl znovu prvostupňovým správním orgánem formulován v ryze obecné rovině a soud zdůrazňuje, že prvostupňový správní orgán ani v jedné ze svých výzev nekonkretizoval, z jakého důvodu potřebuje vědět údaje o předsmluvní fázi. *„Pokud chtěl žalovaný na poskytnutí údajů o předsmluvní fázi jednání o pojistné smlouvě trvat, měl návrhovateli vysvětlit, proč je přes návrhovatelovu argumentaci i nadále požaduje.“* viz bod [27] rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 12. 2022, č. j. 2 Afs 130/2021 – 62, což se nestalo ani v nyní posuzované věci. Prvostupňový správní orgán sice ospravedlňoval potřebnost konání ústního vysvětlení i nutností vysvětlit nesrovnalosti v dosavadních vyjádřeních žalobkyně, neuvedl však, jaké (konkrétní) nesrovnalosti v podáních žalobkyně zjistil a proč je pro rozhodnutí ve věci zapotřebí jejich vysvětlení. Prvostupňový správní orgán měl dále v úmyslu na ústním vysvětlení zjistit důvod toho, proč žalobkyně nedisponuje další smluvní dokumentací. Soud poukazuje na opakovaná a zcela jasná písemná sdělení žalobkyně, v nichž tuto otázku zodpověděla již tím, když uvedla, že další dokumenty nemá k dispozici. Na tomto místě soud poznamenává, že žalobkyně navrhla řešení tohoto požadavku prvostupňového správního orgánu s tím, nechť se pokusí tyto listiny získat od osoby na řízení zúčastněné, což prvostupňový správní orgán v řízení neučinil. Ve světle shora uvedeného se soudu jeví po několikráte opakovaná žádost prvostupňového správního orgánu o uvedení konkrétního

důvodu nedoložení veškerých dokumentů k pojistné smlouvě ze strany žalobkyně jako ryze účelová. Taktéž v obecné rovině formulovanou potřebu prvostupňového správního orgánu na nařízeném ústním přezkoumat podmínky řízení, poučit žalobkyni a jejího zástupce o průběhu a zásadách řízení a projednat možnost smírného řešení sporu, bez jakékoli konkretizace těchto požadavků a vysvětlení, proč jsou jím po žalobkyni vyžadovány, soud vyhodnotil jako účelovou a zcela neurčitou.

57. Je pravdou, že v odůvodnění prvostupňového i žalobou napadeného rozhodnutí byly některé požadavky na doplnění informací po žalobkyni formou výzev rozvinuty. Když správní orgány uvedly, že bylo nutno pro právní posouzení (ne)platnosti pojistné smlouvy výkladem postavit na jisto, skutkové okolnosti týkající se předmluvní fáze s ohledem na tvrzený nedostatek právní subjektivity pojistitele a že nebylo bez významu ani to, jaký produkt žalobkyně přesně poptávala; taktéž, že si potřebovaly ověřit, zdali nedošlo mezi žalobkyní a jejím právním zástupcem k postoupení práv a povinností z pojistné smlouvy a měly snahu docílit na ústním vysvětlení smírné řešení sporu. Taktéž akcentovaly nedoložení veškerých dokladů k pojistné smlouvě (ani smlouvu samotnou). Soud v této souvislosti znovu negativně hodnotí výtky správních orgánů směřující k žalobkyni, že nedoložila veškeré potřebné listinné podklady ve věci, když tato jasně sdělila, že je nemá k dispozici, tudíž není v jejích silách je doložit a přitom správní orgány vůbec nekontaktovaly osobu na řízení zúčastněnou se stejným požadavkem. Je pravdou, že žalobkyně předložila k návrhu na zahájení řízení toliko pojistku k pojistné smlouvě, nicméně v návrhu napadená pojistná smlouva byla řádným a nezaměnitelným způsobem specifikována datem uzavření, číslem pojistné smlouvy a označením osob pojistníka, pojistitele a prvního pojištěného. Správní orgány se však jednostranně soustředily na získání tvrzení i důkazů ze strany žalobkyně, jejíž tvrzenou důkazní nouzi se nepokusily překlenout svým zákonným oprávněním vyžadovat důkazy od obou účastníků řízení, tj. i žádostí o předložení potřebných dokladů od instituce – osoby na řízení zúčastněné.
58. Soud zdůrazňuje, že i v odůvodnění rozhodnutí správních orgánů absentuje přezkoumatelná úvaha, zdali (a pokud ano, tak proč) k meritornímu rozhodnutí ve věci nepostačovalo vycházet z doposud získaných tvrzení žalobkyně a z jí předložených písemných podkladů, a proč bylo nutné trvat na výsledku žalobkyně. Soud za takovouto úvahu rozhodně nepovažuje názor správních orgánů, že mají zkušenosti, že navrhovatelé v jiných řízeních si v průběhu podání ústního vysvětlení vždy vzpomněli na podrobnosti. Jedná se totiž o obecně formulovanou představu ideálního průběhu ústního vysvětlení, jenž v tomto případě nemá oporu ve správním spise. Pokud správní orgány popisovaly, že doplněním tvrzení a dokladů měl být postaven na jisto skutkový stav věci (s důrazem na předmluvní fázi), soud uvádí, že v řízení před finančním arbitrem má sice správní orgán s ohledem na shora uvedenou zásadu materiální pravdy povinnost zjistit skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, nikoli však na úkor „neúměrného zatěžování“ účastníků řízení nedůvodnými žádostmi o součinnost. Když žalobkyně na jejich dotazy vždy řádně reagovala a k předmluvní fázi vysvětlila, že si na ni s ohledem na značný časový odstup již napamatuje; tudíž další naléhání správních orgánů v tomto ohledu soud shledává zcela nadbytečným. Dále soud uvádí, že ze správního spisu nevyplývá žádný údaj, jenž by byl způsobilý u správních orgánů vyvolat pochybnost o tom, že mezi žalobkyní a jejím právním zástupcem došlo k postoupení pohledávek z pojistné smlouvy. Soud je přesvědčen, že snaha o dosažení smírného řešení sporu je zajisté záslužnou činností, nicméně jím nelze zdůvodňovat urputný požadavek správních orgánů na nezbytnost účasti žalobkyně na nařízeném ústním podání vysvětlení.

59. Na tomto místě soud uvádí, že žalovaný až na ústním jednání před soudem již v již zcela konkrétní rovině vysvětlil, v čem i přes argumentaci žalobkyně spatřoval zásadní nedostatky návrhu, pro které trval na podání ústního vysvětlení; zejména akcentoval nedostatek aktivní legitimace žalobkyně v dané věci, když tato nebyla pojistníkem pojistné smlouvy, z níž svůj nárok na bezdůvodné obohacení uplatňovala. Soud však přitakává právnímu zástupci žalobkyně, že takovéto jednoznačně formulované sdělení či vysvětlení finančního arbitra v jeho výzvách zcela absentovalo. Soud dodává, že nebylo obsaženo ani v jednom z rozhodnutí správních orgánů. Soud konstatuje, že žalovaný již v řízení před soudem nemůže zhojit nedostatečné odůvodnění jednotlivých výzev adresovaných žalobkyni tím, že až na ústním jednání před soudem řádně vysvětlí, proč na poskytnutí požadovaných údajů po žalobkyni trval. Soud v tomto směru odkazuje na ustálenou judikaturu Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2018, 9 As 245/2017 – 32, kde soud uvedl, že: „[b]ýt se žalovaný pokusil vysvětlit své důvody již v řízení u krajského soudu, nedostatky odůvodnění správního rozhodnutí nelze zhojit ani ve vyjádření k žalobě (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 7. 2009, čj. 9 As 71/2008-109; obdobně také rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 9. 2003, čj. 1 A 629/2002-25, č. 73/2004 Sb.).“
60. Soud shrnuje, že žalobkyně po celou dobu řízení řádně s prvostupňovým správním orgánem spolupracovala, na veškeré jím zaslané vyjádření a výzvy adekvátně reagovala. Naopak to byl prvostupňový správní orgán, který vůči žalobkyni uplatňoval opakované a ryze obecně formulované požadavky aniž by jakkoliv vysvětlil, jaké konkrétní okolnosti potřebuje znát a hlavně z jakého důvodu mu nepostačují dosud zjištěné okolnosti případu k rozhodnutí ve věci samé. Ze správního spisu ani ze správních rozhodnutí tak není zřejmé, z jakého skutkového či právního důvodu žalovaný shledal podání ústního vysvětlení za potřebné pro vydání meritorního rozhodnutí ve věci. Jak uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 29. 12. 2022, č. j. 2 Afs 145/2020 – 28, a ze dne 30. 12. 2022, č. j. 2 Afs 130/2021 – 62, prostá „zvědavost“ správních orgánů či snaha znát detaily a širší kontext interakce mezi žalobkyní a institucí samy o sobě k závěru o zákonnosti požadavku podání ústního vysvětlení nepostačují. Soud proto dospěl k závěru, že požadavek prvostupňového správního orgánu na podání ústního vysvětlení žalobkyně nebyl v dané věci v souladu se zákonem a judikaturou Nejvyššího správního soudu řádným způsobem odůvodněn, tudíž trvání prvostupňového správního orgánu na konání ústního vysvětlení bylo nezákonným postupem.
61. Námitku žalobkyně, v níž tato označila postup žalovaného v dané věci jako ryze šikanózní, což spatřovala zejména v tom, že prvostupňový správní orgán činí řadu obstrukční a zbytečných úkonů v řízení, když např. zasílá opakované výzvy obsahující irelevantní otázky, nařizuje desítky zcela zbytečných ústních jednání bez účasti osoby na řízení zúčastněné, soud shledal nedůvodnou. Soud poukazuje na bod [30] rozsudku ze dne 29. 12. 2022, č. j. 2 Afs 145/2020 – 28, kde se již Nejvyšší správní soud se shodnou námitkou vypořádal, když zde konstatoval, že „nelze jednání žalovaného označit za šikanózní. Ačkoliv se žalovaný objektivně dopustil procesních pochybení a míní, že případ stěžovatele je jedním z více obdobných případů tohoto typu, v nichž se užívá obdobné právní argumentace, není patrné, že by jeho jednání vůči stěžovateli bylo nezákonné záměrně. Žalovaný je oprávněn opakovaně vyzývat navrhovatele (stěžovatele) k podání ústního vysvětlení. Vycházel zjevně z právního názoru, že má značně široce definované právo po stěžovateli součinnost požadovat, a nebyla-li poskytnuta, reagoval zastavením řízení. V tom nelze ještě vidět šikanu.“. Soud ani v dané věci totiž ze správního spisu nezjistil, že by procesní postupy žalovaného v řízení byly mířeny cíleně negativně proti žalobkyni či jejímu právnímu zástupci. Ačkliv, jak již shora uvedeno, se

žalovaný v řízení dopustil procesního pochybení, z něhož však již nelze dovozovat, že by se z jeho strany jednalo o šikanózní jednání. Naopak žalovaný byl a je oprávněn v tomto řízení vyzývat žalobkyni k podání ústního vysvětlení a požadovat po ní potřebnou součinnost během řízení; takovéto jednání tedy nelze bez dalšího považovat za šikanózní.

62. Na ústním jednání žalovaný vytkl vzájemnou rozpornost judikatury Nejvyššího správního soudu, když rozhodnutí vydaná pod sp. zn. 2 Afs 130/2021 a sp. zn. 2 Afs 145/2020 měl za protikladná vůči rozhodnutí pod sp. zn. 6 Afs 337/2021 a sp. zn. 7 Afs 173/2021. Soud však tento názor žalovaného nesdílí, když byť se jedná o skutkově a právně podobné věci, nelze tyto bez dalšího posoudit za zcela totožné. Ve všech shora uvedených rozhodnutích totiž Nejvyšší správní soud dospěl ke stejnému názoru, a to že povinností finančního arbitra je dostatečným způsobem vysvětlit relevanci požadovaných tvrzení a důkazů včetně nezbytnosti konání ústního vysvětlení. Na rozdíl od rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 2 Afs 130/2021 a sp. zn. 2 Afs 145/2020 však Nejvyšší správní soud v rozsudcích pod sp. zn. 6 Afs 337/2021 a sp. zn. 7 Afs 173/2021 posoudil přezkoumávaná rozhodnutí finančního arbitra jako řádně odůvodněná, jelikož z nich vyplývalo, jaké konkrétní údaje potřeboval finanční arbitr v součinnosti s navrhovatelem doplnit, aby zjistil skutkový stav věci; a bylo tak možno přezkoumat, zda nedotvrzení požadovaných údajů či neprovedení požadovaných důkazů brání pokračování v řízení a rozhodnutí o návrhu či nikoli. Oproti tomu v rozhodnutí pod sp. zn. 2 Afs 130/2021 a sp. zn. 2 Afs 145/2020 Nejvyšší správní soud konstatoval, že finanční arbitr své vysvětlovací povinnosti v řízení nedostál. Je tedy zřejmé, že žalovaným zmíněná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu nejsou rozporná, nýbrž že odlišné závěry rozhodnutí ve věci jsou jen reakcí na konkrétní (a v jednotlivých věcech odlišná) skutková zjištění týkající se (ne)dostatku součinnosti navrhovatele vůči finančnímu arbitrovi.

V.

Závěr

63. Z výše uvedených důvodů městský soud rozhodnutí žalovaného zrušil podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení podle § 78 odst. 4 s. ř. s. Právním názorem, který soud vyslovil ve zrušujícím rozsudku, je v dalším řízení správní orgán vázán ve smyslu § 78 odst. 5 s. ř. s.
64. Shodně dle závěrů uvedených v rozsudcích Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 12. 2022, č. j. 2 Afs 145/2020 - 28 a ze dne 30. 12. 2022, č. j. 2 Afs 130/2021 - 62, bude v dalším řízení úkolem žalovaného, aby si ujasnil v intencích shora popsaného závazného právního názoru městského soudu, zda informace o předšmluvní fázi jednání žalobkyně s osobou na řízení zúčastněnou vskutku nezbytně potřebuje k meritornímu rozhodnutí o jeho návrhu, případně jaké konkrétní nesrovnalosti spatřuje v dosavadních vyjádřeních žalobce. V případě, kdy žalobkyně navrhuje z důvodu důkazní nouze na své straně, aby žalovaný požádal osobu na řízení zúčastněnou o doložení potřebných podkladů, bude zapotřebí, aby tak žalovaný učinil a pokusil se potřebné podklady zajistit i od druhého účastníka řízení, tj. od osoby na řízení zúčastněné. Při svém zvažování vezme v úvahu argumentaci žalobkyně, že po skutkové a právní stránce postačuje to, co již její návrh a další vyjádření obsahují, a že to, co žalovaný žádá doplnit formou ústního vyjádření, k meritornímu posouzení návrhu není třeba. Poté, co žalovaný výše popsaným způsobem vyhodnotí rozhodné otázky, uváží, zda je i nadále namístě trvat na podání ústního vysvětlení. Pokud dospěje k závěru, že tomu tak je, a žalobkyně ústní vysvětlení nepodá, může být prostor k zastavení řízení podle § 14

odst. 1 písm. b) zákona o finančním arbitrovi. Bude pak na žalovaném, aby přezkoumatelně a přesvědčivě odůvodnil, z jakých skutkových nebo právních důvodů bylo v podmínkách řízení o konkrétním návrhu podání ústního vysvětlení o předsmluvní fázi jednání o pojistné smlouvě nezbytné pro meritorní posouzení návrhu. Žalovaný přitom neopomene, že rozhodnutí o návrhu nemusí být nutně vůči žalobci vyhovující.

65. Výrok o nákladech řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. Žalobkyně měla ve věci úspěch, soud jí proto přiznal náhradu nákladů řízení, které jsou tvořeny zaplaceným soudním poplatkem ve výši 3 000 Kč a náklady právního zastoupení za čtyři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, podání žaloby, replika žalobkyně ze dne 7. 2. 2023, účast při jednání soudu ve věci dne 12. 4. 2023 od 13:00 do 14:00 hod.), přičemž sazba odměny za jeden úkon právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. částku 3 100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 4 x 3 100 Kč, náklady právního zastoupení za jeden úkon právní služby + za úkon, a to za účast právního zástupce žalobkyně při jednání soudu ve věci dne 22. 3. 2023, jež se nekonalo, za který sazba odměny právní služby činí dle advokátního tarifu – vyhlášky č. 177/1996 Sb. odměnu ve výši jedné poloviny 3 100 Kč (§ 7, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 2 písm. f) cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 1 550 Kč a pět paušálních částek ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 cit. vyhlášky v rozhodném znění), tj. 5 x 300 Kč. Žalobkyně má dále nárok na náhradu cestovních výdajů v celkové výši 3 523 Kč za cestu osobním automobilem zn. Lexus, reg. zn. 9P09112, a to v souvislosti s cestou realizovanou dne 22. 3. 2023 a dne 12. 4. 2023 za 2 x 190 ujetých km na trase z Plzně do Prahy a zpět (45,20 Kč za litr paliva dle vyhlášky č. 467/2022 Sb. při průměrné spotřebě 9 l/100 km a 5,20 Kč/km za amortizaci vozidla dle vyhlášky č. 467/2022 Sb.) podle § 13 vyhlášky v rozhodném znění. Dále má nárok na náhradu za ztrátu času za každou cestu z Plzně do Prahy a zpět v rozsahu 12 půlhodin á 100 Kč, tj. 1 200 Kč podle § 14 vyhlášky v rozhodném znění. Zástupce žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, proto se jeho odměna zvyšuje o částku odpovídající této dani, kterou je povinen odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, o 21 % z částky 20 173 Kč, tj. o 4 236 Kč. Celková výše nákladů, které žalobci v tomto řízení vznikly, činí 27 409 Kč. Soud proto uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení v této výši ve stanovené lhůtě k rukám zástupce žalobkyně, advokáta Mgr. Miroslava Němce.
66. Výrok o náhradě nákladů řízení osobě zúčastněné na řízení je odůvodněn § 60 odst. 5 s. ř. s. a contrario, neboť soud této osobě žádnou povinnost v řízení neuložil.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Shodu s prvopisem provedla: S. K.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 12. dubna 2023

Mgr. Gabriela Bašná v.r.
předsedkyně senátu